

Uredništvo - uprave: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004

Mesečna naročnina 18 fr. za inostranstvo 31-50 fr.

Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inzerate

NOVEMBER 1943

12
SOBOTA

Erneut feindliches Nachschubgeleit im Mittelmeer angegriffen

Kampf- und Torpedofliegerverbände versenkten 29.000 BRT und zwei Zerstörer — Elf Frachter mit 84.000 BRT, zwei Zerstörer und ein Bewacher schwer beschädigt — Sowjets verloren in den beiden letzten Tagen 411 Panzer und 98 Flugzeuge — Durch Gegenangriffe mehrere Ortschaften zurückerobert — Sowjetabteilungen auf der Krim im Nahkampf vernichtet — Uebersetzversuch über den Dnjepr östlich Nikopol vereitelt — Schwungvoller Angriff an der süditalienischen Front

Aus dem Führerhauptquartier, 12. Nov. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Auf der Krim versuchten die Sowjets mit starken Kräften ihren Brückenkopf nordöstlich Kertsch zu erweitern. Sie wurden nach hartem Kampf von deutschen und rumänischen Truppen zum Stehen gebracht. Leichte deutsche Seestreitkräfte verhinderten feindliche Versuche, den Landekopf südlich Kertsch zu verstärken und versenkten dabei ein feindliches Kanonenboot. Nordöstlich Perekop über das faule Meer gegangene feindliche Abteilungen wurden im Nahkampf vernichtet.

Am Dnjeper vereitelten unsere Truppen einen Übersetzversuch des Feindes östlich Nikopol. Örtliche Angriffe der Sowjets im Dneprbogen scheiterten.

Im Kampfgebiet von Kiew dauert die Schlacht in der Tiefe des Einbruches mit unverminderter Heftigkeit an. Südwestlich der Stadt brachen starke sowjetische Angriffe unter schweren feindlichen Verlusten zusammen, während südlich durch Gegenangriffe mehrere Ortschaften zurückerobert werden konnten.

Nordwestlich Tschernigow liess die Wucht der feindlichen Angriffe nach den schweren Verlusten des Vortages nach. Trotzdem kam es gestern zu heftigen Kämpfen, bei denen im Abschnitt eines Korps erneut 57 feindliche Panzer vernichtet oder bewegungsunfähig geschossen wurden.

Neue feindliche Angriffe nordwestlich Smolensk wurden durch Gegenangriffe abgewehrt oder aufgefangen.

Im Raum Newel versuchte der Feind auch gestern, seine Einbruchsstelle besonders südlich und nördlich der Stadt zu erweitern. Bei der erfolgreichen Abwehr dieser Angriffe wurden nördlich Newel 40 Panzer, davon allein 35 durch eine Infanteriedivision vernichtet.

Insgesamt verloren die Sowjets in den beiden letzten Tagen an der Ostfront 411 Panzer und 98 Flugzeuge.

In Süditalien rennen die nordamerikanischen Truppen westlich des Volturno seit Tagen trotz schwerer Verluste, immer wieder gegen unsere Höhenstellungen vergeblich an. Südlich Mignano führte ein schwungvoller eigener Gegenangriff zur Wiedergewinnung einer vorübergehend verloren gegangenen Höhe und einer Ortschaft.

Deutsche Kampf- und Torpedofliegerverbände griffen gestern in der späten Nachmittagsstunden erneut ein stark gesichertes feindliches Nachschubgeleit in den Gewässern östlich Oran an. Nach bisherigen Feststellungen wurden vier vollbeladene Frachtschiffe mit 29.000 BRT sowie zwei Zerstörer versenkt und elf weitere Frachter mit zusammen 84.000 BRT, zwei Zerstörer und ein Bewacher schwer beschädigt. Sechs deutsche Flugzeuge werden vermisst.

Feindliche Fliegerverbände griffen bei Tage Orte in den besetzten Westgebieten an und warfen Bomben auf die Stadt Münster. In der Nacht griffen einige britische Sturflugzeuge das westliche und nördliche Reichsgebiet an. Insgesamt wurden gestern 19 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Roatta se je ponesrečil

Budimpešta, 12. nov. DNB. Radijska postaja v Budimpešti je v četrtek razširila senzacionalno vest, da se je ponesrečil general Roatta. Njegov avto je vozil zelo hitro, ko pa je šofer hotel na nekem nenadnem ovinku zavreti, so odpovedale zavore, voz je vrglo vstran ter se je zaletel v neko skalo, kjer je razbit obledel. Roatta je udaril z glavo v steklo. Bil je takoj prepeljan v neko bolnišnico. O njegovem zdravstvenem stanju ne poročajo nič natančnejšega.

Roattin šofer, Enrico Ciotti, ki je služil pod Roatto, mu bil zvest in si ga je Roatta žele pred kratkim izbrat za svojega osebnega vozača, ker ni zaupal svoji okoličini, je bil takoj mrtev. Takojšnja preiskava je ugotovila, da so bili bati v oljni zavori preluknjani od neznanih storilcev.

Ta vest je vzbudila v madžarski prestolnici veliko pozornost, ker se je nesreča zgodila kmalu po zahtevi angleške vlade, naj Badoglio odstavi Roatto. V političnih krogih poudarjajo, da je Roattina avtomobilska nesreča izredno slična z letalsko nesrečo bivšega poljskega ministra Sikorskega, katerega se je Anglija znebila, ko je kazalo, da bo pričel motiti angleško politično igro.

Badogliovo izdajstvo se maščuje

Angloameriška »nadzorstvena komisija« za popolno oplenjenje zasedene Italije

Zeneva, 11. nov. DNB. Vrhovni poveljnik angloameriških sil v južni Italiji general Eisenhower je po angleških poročilih v sredo podal izjavo o sestavi nadzorstvene komisije za Italijo, ki je prevzela izvedbo pogojev o premirju in preusmeritev italijanskega gospodarstva na neomejeno podpiranje zedinjenih narodov v borbi proti Nemčiji. Za podpredsednika je bil imenovan ameriški generalni major Kenyon A. Joyce. »Komisija vodi nadzorstvo nad vojaškim in gospodarskim delovanjem Italije, kadar je bilo to predvideno v pogojih o premirju,« čitamo v izjavi. Sedaj je italijanska vloga v vojni, da »se bori proti skupnemu sovražniku: Nemčiji«. Nadzorstvena komisija bo pazila, da se bodo uporabili vsi gospodarski viri in ves človeški material Italije. Nadalje se poudarja, da načrt ne vsebuje vrnitev italijanskega ozemlja pod neomejeno italijansko nadzorstvo. »AMGOT« gre še vedno z angloameriško armado naprej, da postavlja upravo.

Osebe nadzorstvene komisije izbirajo med oficirji in civilnimi strokovnjaki Angloamerikancev. »Združeni narodi oblikujejo Italijo v učinkovito vojno orodje proti Nemčiji. Oni računajo na italijansko vlogo, da bodo doseženi otipljivi uspehi,« piše nato in h koncu še čitamo: »Glede na doseženi dogovor na trojni konferenci v Moskvi je bil ustanovljen v zvezi z angloameriško kontrolno komisijo posvetovalni

odbor za Italijo. Ta se bo pečal z vprašanji, ki se sproti pojavljajo in se ne tičejo vojaških priprav, ter bo izdelal predloge za koordinacijo angloameriške politike do Italije. V prvi vrsti bo sestavljen ta posvetovalni odbor iz zastopnikov Zedinjenih držav, Angleškega imperija, Sovjetske zveze in francoskega osvobodilnega odbora. Pozneje pa bodo sprejeti v ta odbor tudi zastopniki Grčije in Jugoslavije. Ta Eisenhowerjeva izjava pokazuje, da je izdajstvo padlo nazaj na izdajalce. Vsekakor je ta objava nalik brajcam, ki jih damo kakemu garjave mu psu. Potem ko je Badoglio prodal sovražniku čast njemu izročene države, bo Italiji, ki je računala na milost srečiteljev, vedno bolj očitno, da se bo morala sprijazniti z vlogo suženjskega naroda. Redkokdaj je bilo kaki državi tako naravnost in brezobzirno dano vedeti, da bo po vseh pravilih oplenjena. Kar so Angloamerikanci doslej že itak delali, bodo sedaj s pomočjo angloameriške nadzorstvene komisije spravili v pravi sistem. Boljševizmu pa je dano sedaj prosto polje, saj so mu njegovi angleški in ameriški prijatelji na široko odprli vrata.

Delno priznanje

Lizbona, 12. nov. DNB. Britanska admiraliteta je objavila izgubo rušilca »Eclipse«. Poveljnik E. Merck se nahaja med preživeli.

Sovražnikova oskrbovalna ladijska spremljiva znova napadena v Sredozemskem morju

Bojna in torpedna letala so potopila 29.000 ton ter dva rušilca — 11 tovornih ladij s skupno 84.000 tonami, dva rušilca in ena stražna ladja težko poškodovani — Sovjeti so izgubili v obeh poslednjih dneh 411 oklepnikov in 98 letal — S protinapadi ponovno osvojenih več krajev Sovjetski oddelki na Krimu uničeni v bojih iz bližine — Izjalovljeni poskusi prekoračitve Dnjepra vzhodno od Nikopola — Zanosen napad na južnoitalijanskem bojišču

Führerjev glavni stan, 12. nov. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja: Na Krimu so skušali Sovjeti z močnimi silami razširiti svoje mostišče severovzhodno od Kerča. Po hudih bojih so jih nemške pomorske čete ustavile. Lahke nemške pomorske enote so preprečile sovražnikove poizkuse, ojačiti mostišče južno od Kerča ter so pri tem potopile eno sovražno topničarko. Severovzhodno od Perekop so bili uničeni preko nizkega morja izvedeni sovražnikovi napadi v bojih iz bližine.

Na Dnjepru so preprečile naše čete sovražni poizkus prehoda preko reke vzhodno od Nikopola. Krajevni napadi Sovjetov v Dnepruovem predelu so se izjalovili.

Na bojišču pri Kijevu traja dalje z nezmanjšano silovitostjo bitka v globini vzhodnega področja. Jugovzhodno od mesta so propadli hudi sovjetski napadi s težkimi sovražnikovi izgubami, medtem ko smo utegnili dalje južno s protinapadom zopet osvojiti večje število krajev.

Severovzhodno od Černigova je popustila po hudih izgubah prejšnjega dne srditost sovražnikovih napadov. Vzhle temu je prišlo včeraj ob srditih bojih, pri katerih je bilo v odseku enega zbora uničenih ali onesposobljenih za gibanje 57 sovražnikovih oklepnikov.

Novi sovražnikovi napadi severovzhodno od Smolenska so bili s protinapadi odbiti ali ustavljeni.

Na področju Nevela je skušal sovražnik tudi včeraj razširiti posebno južno in severno od mesta svoje vdorno mesto. Pri uspešni obrambi teh napadov je bilo severno od Nevela uničenih 40 oklepnikov, od tega jih je zgolj ena pehotna divizija uničila 35.

Skupno so izgubili Sovjeti v obeh poslednjih dneh na vzhodnem bojišču 411 oklepnikov in 98 letal.

Navzlic težkim izgubam naskakujejo severnoameriške čete brezuspešno že več dni vedno znova naše višinske postojanke zahodno od Volturna. Južno od Mignano smo si s svojim zanosnim protinapadom zopet osvojili mimorede izjalovljeno višino in en kraj.

Oddečki nemških hojnih letal so v včerajšnjih poznih popoldanskih urah znova napadli močno zaščiteno sovražnikovo oskrbovalni konvoj v vodovju vzhodno od Orana. Po dosedanjih ugotovitvah so bili potopljeni štiri polno natovorjeni tovorni parniki z 29.000 tonami in dva rušilca, 11 tovornih ladij s skupno 84.000 tonami, dva rušilca in ena stražna ladja pa so bili težko poškodovani. Pogrešamo šest nemških letal.

Sovražnikovi letalski oddelki so podnevi napadli kraje v zasedenih zahodnih področjih in odrgli bombe na mesto Münster. Ponoči je nekaj angleških nadlegovalnih letal napadlo zahodno in severno državno področje. Skupno je bilo včeraj sestreljenih 19 sovražnikovih letal.

Tudi predsednik Libanona odpeljan

Madrid, 11. nov. DNB. Kakor javlja Reuter, je bil razen libanonskega ministrskega predsednika Riad el Solha in dveh drugih libanonskih ministrov aretirani tudi predsednik Libanona. Senegalske čete de Gaulle so v četrtek ob štirih zjutraj vdrle v njegovo hišo in ga neznanu kam zavlekli. Čete so uporabljale »dokajšnje silo«, da jim je uspelo priti v predsedniško hišo. Na cestah v Beirutu vlada dokajšnje vznemirjenje.

List »Al Misri« iz Kaira poroča, da je v Libanonu proglasil francoski vrhovni komisar izjemno stanje. Senegalske čete korakajo skozi prestolnico in so zasedle vse strateško važne točke v Beirutu in ostalih mestih.

Kakor poudarja Reuterjev diplomatski dopisnik, je nastala v Libanonu kriza zaradi »nesoglasij« med libanonsko vlado in francoskim odborom in to posebno zaradi razširjenja statusa o neodvisnosti republike.

Zakaj se je vse to zgodilo? Zato, ker so Libanonci prejeli de Gaulle za be-

sedo in so zahtevali neodvisnost, katero jim je bil obljubil!

Stockholm, 12. nov. DNB. Kot poroča Reuter, so sedaj z eno samo izjemo zaprti vsi člani libanonske vlade in odpeljani v neznan kraj. Namesto aretirane ministrskega predsednika R. Solha so imenovali degaulisti za predsednika vlad politika Emila Eddeja. Slednji je prejel nalog, naj v zvezi z razpustom poslanske zbornice izvede nove volitve.

Ogorčenje libanonskega prebivalstva zaradi tega novega britansko-degaullovskega nasilstva je ogromno. V Beirutu poteka vse čestni promet, ker se povsod na trgih zbirajo množice, ki protestirajo. O nemirih na deželni poročajo, da zavzemajo resen obseg. Degaullovske čete so streljale na manifestante. Ker domača policija ni hotela izvrševati danih naredb, so uporabili za ohranitev reda in miru senegalske črnce.

Reuter poroča, da so se zaradi brutalnih postopanj v Libanonu vršile demonstracije tudi v Damasku, glavnem mestu sosednje republike Sirije.

Posebno sodišče se sestane

Milan, 12. nov. DNB. V glavnem stanu Duceja se bo dne 27. novembra sestel republikansko-fašistični ministrski svet k svoji tretji seji. — V četrtek je sprejel Duce ministra pravde Pisentija, ki mu je poročal o predpripravi za sestanke posebnega izrednega sodišča, ki bo sodilo člane velikega fašističnega sveta za izdajo dne 25. julija. Predvideva se, da bo posebno sodišče najprej razpravljalo proti bivšemu znanjemu ministru grofu Ciano. Kraj in čas razprav posebnega sodišča doslej še nista bila določena.

Tako bodo zdaj kaznovani tisti člani Velikega fašističnega sveta, ki so 25. julija zahrbtno izdali Duceja.

Spremembe v angleški vladi

Zeneva, 12. nov. DNB. V četrtek zvečer so bile uradno objavljene sledeče spremembe angleške vlade:

Lord Woolton je bil imenovan za ministra za obnovo s sedežem v vojnem kabinetu. Njegova naloga bo obnova Anglije po vojni.

Henri Urmoston Willink prevzema ministristvo za narodno zdravje.

Polkovnik J. Llewellyn je imenovan za ministra za prehrano.

Ernest Brown postane kancler kneževine Lancaster.

Ben Smith je določen za ministra za preskrbo s sedežem v Washingtonu.

Minister brez listnice sir William Jowitt bo pomočnik lorda Wooltona in govornik ministrstva za obnovo v spodnji zbornici.

Kralj je odobril odstop Alfreda Duffa Coopera, ki je bil kancler kneževine Lancaster.

Woolton je bil do sedaj minister za prehrano, Llewellyn je bil opolnočenec za preskrbovalna vprašanja v Washingtonu, Brown pa minister za narodno zdravstvo.

Angleške grožnje Francu

Stockholm, 12. nov. DNB. »Manchester Guardian« polemizira v zvezi s čestitkami španske vlade predsedniku filipinske republike Laurelu k izjavi o neodvisnosti, v komentarju proti španskemu državnemu poglavarju generalu Francu, v članku čitamo:

»General Franco, ki je znan svojim bivšim angleškim prijateljem kot »velik krščanski poštenjak«, naleti na nekatere težave, če skuša spraviti s sveta svoj najnovejši akt vildnosti. Hočejo nas prepričati, da ta akt nima več pomena kot če bi predstavljaval kako poslanico županu mesta Miami. Toda mi Amerikanci nismo tako bedasti in upamo vsaj, da tudi angleška vlada to ni. Fašisti ne smejo več najti v Evropi nikakih priznananj.«

Iz teh groženj zopet vidimo, kako se Amerikanci borijo za svobodo malih narodov, ki v resnici nikdar ne smejo delati tega, kar jim narekuje srce in zdrava pamet, temveč bi morali delati vedno tako, kot zahtevajo trenutne koristi.

Učinek terorističnih napadov na Neapelj

Stockholm, 12. nov. DNB. Uradno poročilo o škodi, ki jo je v mesecu avgustu pretrpel Neapelj zaradi zavezniških bombnih napadov, je bilo sedaj po vesti lista »Aften Tidningene« priobčeno. Vsed napadov je bilo ubitih 20.000 ljudi, 1950 stanovanjskih hiš je bilo popolnoma razrušenih, 4353 poslopij je bilo težko in 9904 poslopij lahko poškodovanih. Popolnoma neuporabnih je 58.762 stanovanj, 26.000 stanovanj pa je le deloma uporabnih.

Bukarešta, DNB. Drž. poglavar maršal Antonescu je sprejel v nastopni avdienci odpravnika poslov fašistične republikanske stranke Franca Trandafila.

Stanko Sedlak:

Za zmago večnih zakonov

Bratje in sestre, malega izmučenega naroda slovenskega. Težko je v tem velikem času, ko se je narod dvignil zoper narod v ogromnem boju za iskanjem resnice in pravih oblik za sožitje človeka s človekom, reči besedo, ki bi v tej svetovni veličastni drami docela obrazložila in zajela uro preloma v naši zgodovini.

Eno vemo, z razsulum prejšnje države nam je bila dodeljena po Usodi težka naloga: vedeli smo, da bomo postavljeni pred marsikatero preizkušnjo in upali smo, da bomo vsi Slovenci razumeli čas in razmere ter da bomo skušali z vsemi najboljšimi močmi očuvati življenje naroda, ki je bilo sveto in dragoceno našim očetom in kateraga nosilci smo danes mi.

V imenu tega življenja, v imenu naroda in njegove svobode so prišli tuji in domači plačani preroki. S svojim zlaganim in potvorjenim evangelijem in upali naše ljudi v boj za tuje mednarodne koristi. Za te tuje koristi, za koristi Kominterne so gorele in gore naše domačije, so umirali in umirajo naši ljudje, je bila prelita in se preliva naša slovenska kri in jočejo naše matere in hčere, naše žene in dekleta. Zlatemu teletu, srpu in kladivu naj bi bilo žrtvovano vse, kar je v nas in med nami najboljšega! Vseeno jim je bilo in prav vseeno jim je, kdo bo jutri prebival na tej grudi, ki jih je redila, glavno je, da bo po tem kosu zemlje gospodarila in kosila rdeča misel, da bo blagoslovljena zemlja Cankarjeva, Prešernova, jutri rdeči raj suženjskega robotarja, ki bodo na svoji lastni zemlji okoli, blapci Jernej orali prst in jo namakali s potom za mize mednarodnega, na vek prokletega imena Judovega, za nje, ki sanjajo o gospodstvu nad svetom v senci okrvavljene zvezde in katerih oblast je ob potokih tople krvi. Odrči se svobodi, svobodi misli in duha, iztrgati srce iz prsi, zatajiti dušo in ubiti vest, to je cena, ki jo tirja rdeče bandero, človek, od tebe, da moreš stopiti pod njegovo okrilje na pohod preko ruševin, krvi in trupel, skozi rdeče slavo- loke graditi svet laži, terorja, praznote duha in organiziranega zla.

Zal, mnogo je v tej uri teh brezimnih, prodanih in zapeljanih živih - mrtvih duš, ki po gozdovih svoje zemlje nalik zverem tavajo okoli, v mrazu in dežju z orožjem v rokah oznanjujoč krvavi mir in anarhistično svobodo. Anarhistična svoboda vsega v vsem, pohodi vse in pojdi preko vsega s cinizmom in pomilovanjem vsega, kar je bilo še včeraj vsakemu svetlo! Ni Boga in ni ljubezni, kriče in zato onečajo žene, zavračajo svete zakone zakona in vzvičenega poima ljubezni. Govore o tovarištvu in potem izrabljajo sočloveka in brat, zlorabljajo nevednost in zaupanje malega človeka. Govore o velikem bratstvu in enakosti, in pridigajo o humanosti in poslanstvu človeka, pri tem pa prepovedujejo človeku, da bi mislil in veroval po svoje, po svoji vesti in prepričanju. Namenili so ognja in svinca onim, ki ne bodo verjeli v moč peči in jekla, v pokoričino ječ in bifev. Namenili so se likvidirati, pokončati kot črva obstoječo družbo in ljudi, ki ne mislijo po njihovo in ne vedo pri tem, da ima vsak, ki pade od njihove roke, nekoga, ki bo ta zločin občutil, morda brata, očeta ali sina ali pa prijatelja, ki bi sklenil umor maščevati in ti imajo zopet svoje, tako da vrste umorov ni moči zaključiti. In če bi bilo to vendar mogoče, kdo bi potem nadomestil družbo, ki bi izginila? Likvidatorji in morilci, katerih edina vsebina življenja je bila uničevati nekaj, kar je obstajalo in živel, rušiti in podirati kar je stalo in pričalo o razumu in delu.

Njihova misel je blazna in grozna obenem. Prišel je satan in se učlovečil. Duša človeku govori: dvigni križ, človek ozri se v razpelo v kotu naše male slovenske kočice, v trpeči obraz Kristusov in spomni se blagoslovljenih in toplih ur ob božiču naših jasic in mahu, polnočnih zvonov, kadila in miru, — moreš ti človek, ki imaš še dušo, še srce, pozabiti to sveto tradicijo naših očetov; moreš pogaziti to božjo in našo lepoto, to zdravo in plodno vero pravega človeka? Nikdar, ti pravim, in če boš storil to, te bo prokletstvo in njegovo zlo spremljalo od ure do ure, dokler nekega dne lačen in žejen tega, kar si zavržl, obnemogel ne padeš z obrazom na prst, ki si ga izdal z besedami, ki bi milosti in odpuščanja prosile!

Monopolizirali so svobodo naši krivi preroki, večne zakone božje so nadomestili z zakoni in načeli nekega Lenina in nekega Stalina. Zavrgli so večne zakone morale in poštenja, ter jih nadomestili z moralami vseh vrst, to se pravi, delaj v dani priliki to, kar ti bo največ neslo, četudi velja srečo tvojega brata. Pri njih ni ponosa in ni časti! Tisoč obrazov imej, pretvarjaj se in bodi hinavec, saj je zapisal Lenin: ... »ab komunist bi bil, če ne bi stopil s katoličanom k obhajilni mizi in ga prevaril!

Božja Previdnost je hotela, da so bili dnevi, ko sem od daleč tudi jaz verjel njihovim besedam, in Božja Previdnost je bila, da sem nekega dne sam imel priložnost videti ta raj na lastne oči. Takrat sem spoznal. Pot do resnice je bila odprta.

(Nadaljevanje jutri)

